

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Білоус К.В.

*студент 3 курсу Інституту підготовки кадрів
для органів юстиції України*

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

Виникнення та організаційно – правове оформлення права громадян на доступ до публічної інформації, як одного із аспектів основоположного права на інформацію, на міжнародному рівні було обумовлено трьома основними чинниками. По-перше, в інформаційному суспільстві «невідчужувані» права і свободи – особисті, політичні, соціальні, культурні реалізуються на практиці настільки, наскільки люди мають можливість здійснювати та здійснюють своє право на інформацію [19 ст. 23]. По-друге, екологічні загрози, насамперед техногенного та соціогенного характеру, занепокоєність людей екологічними умовами свого життя викликали не аби яку зацікавленість до інформації про стан навколишнього природного середовища та факторах його погіршення/покращення. Після трагедії у Бхопалі, що сталася у грудні 1984 р., у якій загинуло 2400 осіб у результаті інциденту у філії американської компанії у Індії, Конгрес США прийняв у 1986 р. Акт про планування небезпеки і право суспільства знати (Emergency Planning and Community Right – to – Know Akt). Акт заснував Реєстр отруйних витоків (Toxics Release Inventory, TRI) і зобов'язав державні та приватні організації надавати звітність щодо усіх промислових витоків небезпечних речовин. Інформація TRI є доступною у Інтернеті: через базу даних [www.epa.gov / tri](http://www.epa.gov/tri), яку веде Федеральне агенство захисту навколишнього середовища (Federal Environmental Protection Agency, EPA), а також через мережу неурядових організацій та їх сайти (www.scorecard.org і www.rtknet.org)^{xviii} [2, ст.368].

По-третє, акумулювання гігантських ресурсів у державних структурах, а також міжнародних організаціях, за умов непрозорого та невідповідного розпорядженнями цими ресурсами, перетворило корупцію публічних інститутів у головну причину соціальної несправедливості і погіршення життя людей. Боротьба з корупцією неможлива без забезпечення свободи інформації. На початку 2000–х рр. міжнародно-правова актуалізація теми свободи інформації отримала особливий

розвиток у сфері боротьби із корупцією. Антикорупційні міжнародні документи передбачають прийняття державами національних законів, що забезпечують доступ до урядової інформації. Основним з цих документів є Конвенція ООН щодо боротьби з корупцією, яка була прийнята у грудні 2005 р. після ратифікації 30 країнами [6, ст. 99].

Однією з найбільш суттєвих для розуміння змісту права на доступ до інформації є ст. 10 Європейської конвенції з прав людини (далі — ЄКПЛ), яка передбачає право одержувати і передавати інформацію без втручання органів державної влади. Необхідно зазначити, що право доступу до інформації, неодноразово було предметом розгляду в Європейському суді з прав людини. Суд встановив відмінності, з одного боку, між доступом до інформації загалом та ЗМІ і, з другого — окремих громадян, включаючи право на доступ до інформації про діяльність органів публічної влади тих громадян, які мають особливу зацікавленість в одержанні такої інформації. Разом з тим Європейський суд заявив про важливість отримання громадськістю доступу до інформації від органів державної влади та місцевого самоврядування. Суд відзначив, що громадяни мають право на одержання інформації, яка становить суспільний інтерес і, що ЗМІ користуються особливо великою свободою вираження поглядів і інформації з огляду на їхню роль — повідомляти про питання громадського інтересу і на право громадян отримувати таку інформацію [8, ст. 213]. До речі, положення ст. 10 містять абсолютно протилежний підхід до свободи вираження поглядів, ніж, наприклад, у Сполучених Штатах Америки, де така свобода передбачена Першою поправкою до Конституції і є необмеженою. Слід наголосити на тому, що ЄКПЛ прямо передбачає, що обмеження права на доступ до інформації не є порушенням Конвенції, якщо ці обмеження було встановлено задля досягнення однієї з цілей, зазначених у п. 2 ст. 10 [15, ст. 175].

Практика свідчить, що вітчизняні органи державної влади та органи місцевого самоврядування систематично, цілеспрямовано та фактично безпідставно відмовляють у наданні інформації, відносячи її до інформації з обмеженим доступом, неправомірно застосовуються грифи обмеження доступу до інформації «опублікуванню не підлягає», «не для друку», «для службового користування»; існують значні труднощі в отриманні громадянами локальних регуляторних актів місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, не говорячи вже про проекти таких актів [7, ст. 89].

Необхідно зазначити, що найменше інформації органи публічної влади подають стосовно здійснення наступних функцій: реалізації державної політики шляхом виконання цільових програм, установа «правил гри» в сфері компетенції органу шляхом розробки регуляторних актів, надання адміністративних послуг громадянам та юридичним особам (видачі ліцензій, дозволів та ін.) [20, ст. 15].

Законами України «Про доступ до публічної інформації» та «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» на суб'єктів владних повноважень покладається обов'язок оприлюднювати та надавати всім зацікавленим особам інформацію про свою діяльність, але ставлення органів державної влади та місцевого самоврядування до виконання цього обов'язку є, відверто зневажливим [16, ст.35].

Відповідно до даних опитування представників громадських організацій і медіа, проведеного Українським незалежним центром політичних досліджень у березні 2011 року, найбільшим порушником прав на доступ до інформації виявилися саме органи місцевого самоврядування. Так, респонденти зазначили, що в 58% випадків органи місцевого самоврядування порушували їх право на інформацію [9, ст. 17].

Досліджуючи проблему необхідності удосконалення правового механізму реалізації права громадян на інформацію, І. Білан порівнюючи вітчизняну практику із зарубіжним досвідом виявила, що в питаннях надання інформації Україна поступається багатьом демократичним державам, у національних законодавствах яких установлюється обов'язок державних структур регулярно публікувати певні категорії інформації, до якої належать: нормативні, індивідуальні, або загальні управлінські акти. Поряд із доступом до різного роду матеріалів, доступ передбачений і для проектів нормативних актів, що дозволяє громадянам брати участь в їх обговоренні до їх затвердження. Наприклад, у США (на сайті Regulations.gov) кожен громадянин може не лише ознайомитися з проектом відомчого нормативного акта, а й надати свої коментарі та висловити зауваження до них[3].

Однією з головних причин систематичного порушення прав громадян в інформаційній сфері є, недосконалість вітчизняного інформаційного законодавства, яке не відповідає сучасному рівню розвитку інформаційного суспільства в Україні. За роки незалежності в Україні було прийнято значну кількість законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, що прямо, чи опосередковано регулюють відносини в інформаційній сфері [5, ст. 153]. Норми, які в них містяться здебільшого наводять терміни, декларують певні норми – принципи без зазначення механізму їх реалізації, або містять посилання на окремі нормативно – правові акти, які не можливо застосувати до сфери інформаційних відносин без врахування специфіки об'єкта.

Україна сьогодні докладає певних зусиль щодо удосконалення власного законодавства у сфері інформаційних відносин. Вітчизняне законодавство поповнилося Законом України «Про доступ до публічної інформації», який визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, та інформації, що становить суспільний інтерес [12, ст. 226].

Разом з тим, дослідження щодо впровадження закону про доступ, проведені низькою громадських організацій, та висновки експертів, свідчать про відсутність суттєвих зрушень в бік більшої відкритості української влади[11, ст. 111]. Так, за даними Українського незалежного центру політичних досліджень закон про доступ до публічної інформації виконується центральними органами виконавчої влади тільки на 50 %. Громадяни переважно можуть отримати інформацію через інформаційний запит, але не можуть повноцінно це зробити через офіційний сайт органу або реєстр публічної інформації.

Сама Преамбула цього закону сформульована не зовсім вдало, через те, що в ній з невідомих нам причин протиставляються два взаємовиключних поняття: «інформація, що знаходиться у розпорядників публічної інформації» та «інформація, що становить суспільний інтерес». Закономірним є те, що інформація, яка становить суспільний інтерес якраз і перебуває у розпорядників публічної інформації. За наявності Преамбули, логічним було б, оформити визначення мети Закону не в окрему норму, а розмістити її саме в Преамбулі.

Залишається спірним питання щодо віднесення (ст. 6 Закону) службової інформації до інформації з обмеженим доступом. Це пояснюється тим, що в Україні так і не був сформований відповідний правовий інститут, який - би і визначав порядок, підстави та умови надання певному об'єму даних грифу «службова інформація». З цього випливає, що перелік даних, які можуть бути віднесені до службової інформації, створює сприятливі обставини для приховування фактів зловживання владою та службовим становище, оскільки в Законі не передбачено механізму визначення порядку обліку, зберігання, використання та поширення документів які містять службову інформацію.

Також, ст. 12 Закону до суб'єктів відносин у сфері доступу до публічної інформації відносить: запитувачів інформації – фізичних, юридичних осіб, об'єднання громадян без статусу юридичної особи; розпорядників інформації – суб'єкти владних повноважень, юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, особи, якщо вони виконують делеговані повноваження суб'єктів владних повноважень згідно із законом, чи договором, суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку, або наділені спеціальними, чи виключними правами, або є природними монополіями, суб'єкти господарювання; структурні підрозділи, або відповідальні особи з питань запитів на інформацію розпорядників інформації.

При поверхневому аналізі, здається все зрозумілим і наведений перелік не викликає зайвих запитань, однак як свідчить судова практика при розгляді справи у суді про відмову у наданні інформації, виникають серйозні ускладнення. Зокрема, незрозуміло кого призначити відповідачем по справі - самого розпорядника інформації, відповідний структурний

підрозділ, відповідальну особу, або розпорядника інформації в особі відповідного структурного підрозділу, адже всі вони є суб'єктами відносин у сфері доступу до публічної інформації. Тобто, фактично кожний суб'єкт, має у своєму складі ще декілька самостійних суб'єктів. На мою думку, більш раціональним з точки зору правозастосування буде не виділяти окремо декілька самостійних суб'єктів (розпорядника інформації, його уповноважений орган), а визначити, що суб'єктом у сфері доступу до публічної інформації є, розпорядник інформації в особі уповноваженого структурного підрозділу, або відповідальної особи.

Також, закон містить норми, які а ргіогі не можуть бути виконаними, через відсутність фінансування та слабку матеріальну базу багатьох органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Зокрема, ст. 15 передбачає обов'язок оприлюднити інформацію, визначену в ч. 1 даної статті, невідкладно, але не пізніше ніж через 5 робочих днів, з дня затвердження документа. При цьому, в законі відсутня спеціальна норма, яка б визначала джерелах на, яких ця інформація повинна бути оприлюднена. Лише вказано, що у разі наявності у розпорядника інформації офіційного веб-сайту така інформація оприлюднюється на ньому. Але, навіть на сьогоднішній день значна кількість органів державної влади (в основному їх територіальні відділи та управління) та органів місцевого самоврядування (сільські, селищні ради) не мають власних веб-сайтів та друкованих органів. На мою думку, доречним було б дозволити їм оприлюднювати необхідну інформацію шляхом її безкоштовного опублікування в районних, обласних чи республіканських ЗМІ. Таким же шляхом, можна вирішити проблему доступу громадян до систем обліку документів суб'єктів владних повноважень. На сьогоднішній день, такий доступ здійснюється шляхом оприлюднення відповідної інформації на офіційних веб – сайтах органів державної влади та місцевого самоврядування, а за умови їх відсутності – в інший прийнятний спосіб. Але нажаль законодавець не визначив, що саме потрібно розуміти під словосполученням «інший прийнятний спосіб».

Важливого значення для забезпечення реалізації права на доступ до публічної інформації набувають гарантії, закріплені в ст. 3 Закону. Право на доступ до публічної інформації гарантується: обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію (для належного забезпечення права на доступ до інформації, суб'єкти владних повноважень, мають гарантувати доступ всіма можливими способами, які дозволяють сучасні технології); визначення розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів, або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє (законом передбачається обов'язок розпорядника (поширюється лише на суб'єктів владних повноважень) створити, або визначити (з числа вже існуючих) окремий структурний підрозділ, або особу, які відповідатимуть за роботу з інформаційними запитами);

максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації (ця процедура має супроводжуватися мінімальними формальностями і бути зрозумілою для запитувача, а відповідь на запит, має надаватися у найбільш зручній формі для запитувача); доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством; здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації (парламентський контроль за дотримання права громадян на доступ до інформації здійснюється народними депутатами України, тимчасовими слідчими комісіями Верховної Ради України та Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини; громадський контроль за дотриманням права громадян на доступ до інформації здійснюється самими громадянами шляхом проведення відповідних громадських слухань, громадських експертиз, а також громадськими організаціями, громадськими радами, депутатами місцевих рад); юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації (це питання регулюється ст. 24 Закону та ст. 212³ Кодексу України про адміністративні правопорушення)[13, ст. 157].

Відповідно до Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» важливою гарантією реалізації права громадян на отримання інформації про діяльність органів публічної влади є, те, що у друкованих ЗМІ обласного та районного рівнів оприлюднюються відомості про діяльність органів державної влади, що спеціально готує і надсилає їм державне інформаційне агентство («Укрінформ») за рахунок коштів, виділених у державному бюджеті на зазначені цілі[14, ст. 299].

Слід зазначити про те, що незалежно від права власності на інформацію, або класифікації за порядком доступу до неї розпорядником інформації державного органу або органу місцевого самоврядування завжди є, конкретна службова, або посадова особа, а не орган в цілому, чи його технічний персонал. А отже, засади та елементи правового механізму забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів публічної влади мають регулюватися Законом України «Про державну службу» та «Про місцеве самоврядування в Україні», а не законами «Про звернення громадян», «Про інформацію».

В сучасних умовах, коли відбувається всебічна інформатизація та комп'ютеризація всіх сфер суспільного життя, органи публічної влади створюють власні веб – сайти, на яких розміщують інформацію про найменування, основні завдання та нормативно-правові засади діяльності, структуру та керівництво органу, управління, утворені в його складі, тощо. Але оскільки вітчизняне законодавство регулює лише технічні аспекти адміністрування адресного протоколу українського сегмента мережі Інтернет, то питання, що стосуються порядку забезпечення доступу

громадян до публічної інформації та інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування через мережу Інтернет залишається не врегульованим на законодавчому рівні [17, ст. 177]. Про це яскраво свідчать результати моніторингу відкритості офіційних веб-сайтів центральних органів виконавчої влади України у 2013 році. За результатами проведеного моніторингу рівень інформаційної відкритості 56 веб-сайтів центральних органів виконавчої влади України у 2013 р. склав 49,6%, у 2012 р. цей показник становив 48,3%, а в 2011 р. — 40,6%. Тобто у 2012 р. цей показник зріс на 7,7%, а в 2013 р. всього на 1,3%. Моніторинг показав ряд суттєвих недоліків, які істотно порушують та перешкоджають громадянам у реалізації їхнього конституційного права на інформацію, до них зокрема належать: фактична відсутність в Інтернет — ресурсах проектів регуляторних актів, повідомлень про їх оприлюднення, самих текстів регуляторних актів та аналізу їх регуляторного впливу, звітів про відстеження результативності прийнятих органом актів; відсутність єдиної уніфікованої форми розміщення відомостей на веб-сайтах центральних органів виконавчої влади, унаслідок чого відомості про їх діяльність потрібно шукати в рубриках, перелік яких на кожному із сайтів влади є різним (незважаючи на єдині стандарти, виписані Постановою Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади», Порядком функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади, затвердженим Наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 р. № 327/225, та Порядком інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади, затвердженого Наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 25 листопада 2002 р. № 327/225); домінування на деяких сайтах інформації загального характеру, внаслідок чого відомості про діяльність органу державної влади доводиться відшукувати в розміщених на цих сайтах журналістських матеріалах; відсутність інформації про цільові програми, які здійснюються відповідними органами державної влади. Така інформація подекуди замінюється різноманітного роду довідками. У зв'язку з чим цілісної, системної інформації про стан виконання таких програм фактично немає; не всі органи влади розміщують зразки документів та інших матеріалів, необхідних для звернення громадян до органу. Відсутність інформації про роботу із зверненнями громадян, що надійшли у відповідні органи, на більшості сайтів розміщено порядок прийому громадян (години прийому, особи), проте, не подано чіткого переліку документів та процедур, необхідних для прийому [1].

На мою думку, для того щоб подолати ці суттєві недоліки вітчизняним науковим, державним та громадським діячам потрібно серйозно підійти до вирішення проблеми запровадження державних

реєстрів офіційних документів, існування яких, значно спростить процедуру реалізації права громадян на доступ до публічної інформації. Існування таких реєстрів не тільки сприятиме удосконаленню правового механізму реалізації права на інформацію, але й значною мірою раціоналізує та підвищить ефективність роботи органів державної влади та місцевого самоврядування в цілому.

З метою сприяння підвищенню рівня інформаційної відкритості органів публічної влади, пропоную: 1) на законодавчому рівні уніфікувати зовнішні форми аналітичних та інформаційних рубрик на інтернет-сайтах; 2) забезпечити обов'язкове розміщення на сайтах вичерпного переліку та зразків документів, потрібних для звернення громадян, щодо отримання публічної інформації від органів державної влади та органів місцевого самоврядування; 3) забезпечити подання комплексної інформації про регуляторну діяльність органу; 4) вести на сайтах рубрики поточних новин про діяльність відповідного органу влади.

У науковій літературі висловлюються різні думки щодо шляхів модернізації елементів правового механізму забезпечення доступу громадян до публічної інформації та інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Проаналізувавши літературу пов'язану з цією проблематикою, можна дійти висновку, що на сьогоднішній день в Україні чітко сформувався дві концепції удосконалення правового регулювання відносин, які виникають у сфері реалізації права громадян на доступ до інформації: перша концепція ґрунтується на доктрині англо-американської системи права (прийняття окремих законів, які фрагментарно вирішують проблеми правового регулювання інформаційних відносин); друга концепція базується на доктрині романо-германської (континентальної) системи права (визначення на доктринальному рівні окремої галузі - «інформаційне право» та систематизація на рівні кодифікації основних законодавчих актів, які спрямовані на правове регулювання відносин, що виникають в інформаційній сфері) [10, ст. 9].

Перша концепція знайшла відгуки в думках наукових, державних та громадських діячів, які вважають, що вирішення проблеми пошуку шляхів удосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин, які виникають з приводу реалізації конституційного права громадян на доступ до інформації можливе на основі ситуаційного підходу. Ця модель притаманна правовим системам, у яких правове регулювання будь – яких суспільних відносин знаходиться на етапі зародження (запозичення – в кращому випадку, а частіше просте копіювання положень законодавчих актів з правових систем держав – метрополій без врахування національної специфіки), або щодо правового регулювання яких існує певна невизначеність в суспільстві. Нажаль, такий підхід ще й досі використовується в Україні для правового регулювання суспільних відносин в інформаційній сфері, наслідком чого є, прийняття цілого ряду

законів та підзаконних нормативно – правових актів, які концептуально не узгоджені між собою, переповнені колізіями і прогалинами, а їх норми суперечать одна одній та породжують правовий хаос [18, ст. 497].

Але у своїй більшості, теорія та практика правотворчості в Україні схиляється до другої моделі, яка враховує особливості та специфіку вітчизняної правової системи. Оскільки Україна історично належить до романо – германської правової сім'ї, то для неї характерна юридична доктрина легальної систематизації на рівні кодифікації тих галузей законодавства, в яких множина правових норм досягла критичної маси.

Детальний аналіз чинного законодавства та практики його застосування дає підстави зробити висновок, що для того щоб подолати протиріччя, фрагментарність та розрізненість у нормативно – правовому регулюванні інформаційних відносин, які виникають з приводу реалізації прав громадян на доступ до публічної інформації потрібно розробити та прийняти Інформаційний кодекс України, який би гарантував доступ громадян України до публічної інформації та інформації пов'язаної з діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування на концептуально нових засадах закріплених в Рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи № К 19 (1981 р.), КЕС 2 (2002 р.), 13 (2000 р.), Конвенції ЄЕК ООН, що стосуються доступу до інформації, участі громадськості у прийнятті рішень і доступу до правосуддя у сфері охорони навколишнього природного середовища (Орхуська Конвенція, прийнята 25 червня 1998 р. й ратифікована Україною в 1999 р.)[4, ст. 129].

Орієнтація Української держави на створення інформаційного суспільства та інтеграцію з ЄС вимагає від законодавця виокремити в майбутньому Кодексі, окремий розділ, який би здійснював правове регулювання суспільних відносин, які виникають з приводу реалізації права громадян на доступ до публічної інформації у відповідності до міжнародно-правових стандартів. В цьому розділі майбутнього Кодексу повинен знайти своє втілення відомий принцип Європейського суду з прав людини (*Lingens v. Austria* скарга № 9815/82, Постанова Суду, Страсбург, 08.07.1986 р.), що передбачає: «обсяг інформації, доступ до якої обмежується, про публічну особу має бути значно меншим, ніж обсяг інформації про приватну особу», також міжнародні та європейські стандарти у сфері доступу до інформації, які передбачені в: а) Конвенції «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська конвенція) від 25.06.1998 р.; б) Рекомендації КЕС 2 (2002) Комітету міністрів Ради Європи від 21.02.2002 р. «Про доступ до офіційних документів»; в) Рекомендації № К (2000) 7 Комітету міністрів Ради Європи від 01.01.2000 р. «Стосовно права журналістів на нерозкриття своїх джерел інформації»; г) «Йоганнесбурзьких принципах: національна безпека, свобода висловлювань і доступ до інформації», Принципах «Право громадськості знати: принципах законодавства про свободу інформації»;

В Інформаційному Кодексі України має бути передбачено не тільки право на доступ до інформації, якою володіють органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а й право на доступ до інформації, яка належить суб'єктам приватного права, у випадку, якщо ця інформація становить суспільний інтерес та забезпечення до неї доступу громадськості зменшить ризик шкоди суспільним інтересам таким, як: довкілля, здоров'я, можливість отримати інформацію про засновників та власників телерадіокомпанії, інформацію про видатки непідприємницькими організаціями державних коштів, інформацію, що знаходиться у розпорядженні юридичної особи, що здійснює делеговані державою або органами місцевого самоврядування функції, тощо. На мою думку буде доцільним посилити відповідальність службових та посадових осіб державних органів влади та місцевого самоврядування за порушення права громадян на доступ до публічної інформації, а також створити спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань доступу до інформації. Прийняття Інформаційного кодексу України дозволить розв'язати проблему подолання протиріч у нормативно-правових актах, забезпечити єдність та нефрагментарність нормативно-правового регулювання суспільних відносин які виникають з приводу реалізації громадянами їх конституційного права на інформацію, закріпленого ст. 34 Конституції України.

Пропонуючи такий шлях вирішення цієї проблеми, я добре усвідомлюю той факт, що Верховна Рада України за двадцять три роки існування незалежної української держави, так і не навчилася діяти системно, а процес прийняття будь-кого законодавчого акта у вітчизняному парламенті нагадує вислів «крок вперед, два назад». Тому, можу запропонувати Верховній Раді України нарешті прислухатися до думки науковців, правозахисників, медіа – юристів, громадських діячів та розробити і прийняти Постанову, яка б містила вичерпний перелік законів, які необхідно прийняти, а також перелік законів, що їх потрібно скасувати і, які потребують внесення змін. Ця Постанова повинна стати першим кроком на шляху складної та довготривалої процедури удосконалення та модифікації правового механізму забезпечення реалізації права громадян на доступ до публічної інформації.

Список використаної літератури:

1. Аналітичний звіт "Рейтинг відкритості офіційних веб-сайтів центральних органів виконавчої влади України у 2013 році [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://irrp.org.ua/monitoring/analytics_report/3226-analtichniy-zvt-reyting-ydkritost-ofcynih-veb-saytv-centralnih-organv-vikonavchoyi-vladi-ukrayini-u-2013-roc.html
2. Арістова, І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти [Текст]: монографія/І. В. Арістова; за заг. ред. О. М. Бандурки. - Х.: Вид-во УН-ту внутр. справ, 2000. - 368 с.

3. Білан, І. Коментар до проекту Закону «Про інформаційну відкритість органів державної влади та вищих посадових осіб України» [Електронний ресурс] / І. Білан. - Режим доступу: <http://www.ucipr.org.ua/publications/komentar-do-proektu-zakonu-pro-informatciinu-vidkritist-organiv-derzhavnoii-vladi-ta-vishchikh-posadovikh-osib-ukraini/lang/tab02>
4. Гавловський, В. Д. Інформаційне законодавство України від інкорпорації до кодифікації [Текст] / В. Д. Гавловський // Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії та практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. - К. : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 1999. - С. 128-129.
5. Горобцов, В. О. Проблеми визначення поняття «інформації», «інформаційного законодавства» і «інформаційного права» [Текст] / В. О. Горобцов // Держава і право : зб. наук. пр. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. - Вип. 12.-С. 150-155.
6. Демократичні засади організації і функціонування вищих органів державної влади України : монографія / за заг. ред. Ю.Г. Барабаша/. – Харків. Право, 2013. – 272 с. (С. 99).
7. Інформаційне законодавство України: концептуальні основи формування [Текст] / М. Швець, Р. Калюжний, В. Павловський, В. Цимбалюк // Право України. - 2001. - №7.-С. 88-91.
8. Костецька, Т. А. Особливості формування національних інформаційних відносин та перспективи розвитку інформаційного законодавства [Текст] / Т. А. Костецька // Правова держава : щорічник наук. пр. Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. -К. : ІнЮре, 1998. - Вип. 12. -С. 209-220.
9. Лациба М. Держава не забезпечує громадянам доступ до публічної інформації // М. Лациба/ Громадянське суспільство. - № 3 (5), 2012. с. 17.
10. Нестеренко, О. В. Огляд змін до законодавства в сфері регулювання діяльності засобів масової інформації та свободи інформації в Україні у 2005 р. [Текст] / О. В. Нестеренко // Свобода висловлювань та приватність. - 2005. - № 4. - С. 3-9.
11. Права людини в Україні – 2011. Доповідь правозахисних організацій. / За ред. Є.Ю. Захарова. / Українська Гельсінська спілка з прав людини. – Харків: Права людини, 2012. – 252 с. (С. 111).
12. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: монографія / Ю.П. Битяк, О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань та ін.; за ред. Ю.П. Битяка, О.Г. Данильяна. – Х.: Право, 2010. – 384 с. (С. 226).
13. Стаття 3 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 2011. - № 1. - Ст. 157.
14. Стаття 20 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні

-
- засобами масової інформації» [Текст] // Відом. Верхов. Ради України. - 1997. - № 49. - Ст. 299.
15. Слінько, Т.М. Проблеми правового регулювання статусу ЗМІ щодо висвітлення діяльності органів публічної влади в контексті європейської інтеграції. [Текст] Наукові записки Львівського університету бізнесу та права: /Т.М. Слінько. – Львів: ЛУБП, 2011. – 388 с. (-С.175).
16. Слінько, Т. М. Конституційно-правові аспекти забезпечення права на інформацію в Україні [Текст] / Т. М. Слінько // Проблеми законності : республік, міжвід. наук, зб. - Х. : Нац. юрид. акад. України, 1999. - Вип. 40. - С. 32-38.
17. Слінько, Т. Н. Правовые проблемы регулирования информационных отношений [Текст] / Т. Н. Слінько // Проблеми законності: республік, міжвід. наук, зб. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; відп. ред. В. Я. Тацій. - Х., 1996. - Вип. 31. - С. 177.
18. Соснін, О. В. Проблеми регулювання суспільних правовідносин в інформаційній сфері [Текст] / О. В. Соснін // Держава і право : зб. наук. пр. Юрид. і політ, науки. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. - Вип. 18 - С. 495-502.
19. Тодика, Ю. Конституційний принцип гласності як гарантія основних прав і свобод громадян [Текст] / Ю. Тодика, В. Серьогін // Право України. - 1998. - № 6. – ст. 23.
20. Як покращити доступ громадян до інформації в органах влади // Автори – упорядники: М. Демкова, М. Лациба, А. Марущак. – Київ, 2012. – 56 с. (С. 15).

Науковий керівник: Слінько Т. к. ю. н., доцент кафедри конституційного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»